

har haft for Øje. Det er ikke alt, hvad der kaldes Arbejderbygninger og Arbejderboliger, der virkelig er tagen i Brug af den Befolkning, de benævnes efter. Meget er optaget af andre Klasser af Befolkningen, som selvfølgelig ogsaa have deres fulde Ret til at drage ind der, men det har dog bevirket, at der endnu kan være Trang for Arbejderbefolkningen til Boliger særlig bestemte for den. Der er saaledes et Forhold, der for Øjeblikket synes at gøre sig i voksende Grad gældende, som taler herfor. Det er dette, at der hos mange Husværter er en bestemt Modstand imod at give Husly til Arbejderfamilier, hvis Børnetal overskrider en vis Grænse. Saadanne Familier kunne være fuldt villige til at betale endog forud og maa dog gaa fra Sted til Sted uden at kunne faa en Lejlighed, fordi Værterne have stillet sig paa det Standpunkt, at naar en Familie har saa og saa mange Børn, saa vil man ikke have dem i sit Hus, for mange Børn gøre for megen Ulejlighed. Dette er i Virkeligheden en Kalamitet af ikke ringe Udstrækning, som der ogsaa andetsteds er rejst Klage over. Der er derfor — Sagen set fra forskellige Sider — for saa vidt man mener, at Spørgsmaalet om Arbejderboliger endnu ikke har naaet sin endelige Løsning, ogsaa Anledning til at lade Statens Tilbud i denne Retning staa ved Magt. Det forekommer mig, at naar $\frac{1}{3}$ af den Sum, der var bevilget i 10 Aar, er bleven udlaant, er det ikke saa ringe, og at det viser, der har været en Trang til Stede, som i alt Fald ikke havde kunnet fyldestgøres saa let, hvis Statens Tilbud ikke havde foreligget. Hvis der i de næste 10 Aar blot fra 4 andre Købstæder kunde komme Andragender, hvis Indrømmelse kunde hjælpe Sagen frem der, synes jeg, at meget vilde være vundet, og det vilde være beklageligt, hvis der ikke fremdeles kom til at foreligge Lejlighed dertil. Jeg anbefaler derfor, at Lovforslaget optages til alvorlig Overvejelse, for at man kan faa det bedst mulige Resultat ud af dets Behandling her i Rigsdagen.

Ordføreren for Forslagsstillerne (P. Holm): Man plejer undertiden at kunne maale Fremskridt i Tidens Løb med det Aaremaal; som ligger mellem de forskellige Behandlinger af en og samme Sag her i Rigsdagen. Hvis jeg nu skulde lægge denne Maalestok til Grund for den ærede Ministers Standpunkt og tænke mig tilbage til Samlingen 1886—87, da vi indbragte et Lovforslag om den foreliggende Sag, saa

maa jeg sige den ærede Minister, at hans Standpunkt betegner ikke et Fremskridt. Hvad vi hørte af den ærede Minister, var ikke glædeligt for dette Ting. Vi, som ere her, haabe dog, at Tiden skulde udvikle os alle, saa at vi kunne ønske Fremskridt i den Tid, der kommer, saavel som i den Tid, der er gaet. Som jeg udtalte før, er det en Kendsgerning, som fremgaar af Forhandlingerne om Lovforslaget i begge Ting, at alle Partier vare enige i og sympatiserede med Grundtankerne, ikke mindst med Tanken i § 1 om Nedrivning af usunde Boliger og Kvarterer i Byerne, men nu høre vi 11 Aar efter, at en Finansminister mener, at dette aldeles ikke er nødvendigt, og at der ikke er Grund til at sympatisere med den Tanke at lade Staten yde Laan, som kunde bidrage til at opmuntre Kommunerne til at begynde derpaa. Den ærede Finansminister gjorde for det første gældende, at der ingen Brug er gjort af de i § 1 bevilgede Penge. Deri har han Ret, men jeg maa maaske bemærke til den ærede Finansminister, at det kommer deraf, at der blev givet Loven en meget kort Gyldighedsfrist. Der maa tages Hensyn til, hvad det var for Ting, der skulde tages fat paa. Det er ikke saaledes for en By som Kjøbenhavn eller en anden Kommune, der har store omfattende Kvarterer, i Løbet af nogle faa Aar at starte Millionforetagender; der maa lange Overvejelser til, der maa lægges Planer, og det er ikke saa let at blive enig i Løbet af de faa Aar. Det var ogsaa en af de Ting, der bleve gjorte stærkt gældende her under Behandlingen af Lovforslaget, at man maaske ikke var tilstrækkeligt forberedt, ikke den Gang havde sine Planer og Oversigter færdige, det vilde tage lang Tid at faa dem i Orden. Ikke desto mindre gik Landstinget til at give Forslaget den korte Gyldighedsfrist. Det har maaske været en af de væsentligste Grunde til, at Kjøbenhavns Kommune og de andre Kommuner, der have usunde Kvarterer, som kunne trænge til at bygges om, ikke have benyttet denne Del af Lovforslaget til at andrage om de Laan, der her stilles dem i Udsigt.

Den højtærede Minister sagde, at det ikke var nogen god Politik for Staten, og han mente formodentlig nogen god finansiel Politik, at opmuntre Kommunerne til at tage mod saadanne Laan til slige Foretagender. Det forekomme mig at være en mærkværdig Anskuelse; thi det er jo en Kendsgerning, at det, da vi i sin Tid havde Sagen til Behandling, ikke blev bestridt af nogen af hans Meningsfæller eller den da-